

Bruksela, 12 grudnia 2022 r.
(OR. en)

15754/22

Międzyinstytucjonalne numery
referencyjne:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (wersja przekształcona) – Sprawozdanie z postępu prac

Delegacje otrzymują w załączniku sprawozdanie z postępu prac nad wyżej wymienionymi wnioskami, które ma zostać przedstawione na posiedzeniu Rady TTE (energia) 19 grudnia 2022 r., z myślą o tym, by Rada przyjęła je do wiadomości.

To sprawozdanie zostało sporządzone pod kierunkiem prezydencji i nie ma wpływu na konkretne kwestie stanowiące przedmiot zainteresowania poszczególnych delegacji ani na ich dalsze uwagi. Przedstawia ono postępy prac przeprowadzonych przez organy przygotowawcze Rady oraz wyniki dotychczasowej analizy wyżej wymienionych wniosków.

ZAŁĄCZNIK

Przekazane przez prezydencję informacje na temat postępów w analizie wniosków dotyczących dyrektywy i rozporządzenia w sprawie rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

I. WPROWADZENIE

- 1) 15 grudnia 2021 r. Komisja przedłożyła wnioski dotyczące dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru oraz rozporządzenia w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru stanowiące nowe ramy unijne mające na celu dekarbonizację rynków gazu, promowanie wodoru i ograniczenie emisji metanu.
- 2) Pakiet dotyczący dekarbonizacji rynków wodoru i gazu ma na celu umożliwienie obniżenia emisyjności w ramach zużycia gazu ziemnego, stworzenie ram regulacyjnych dla wyspecjalizowanej infrastruktury wodorowej i rynków wodoru oraz zintegrowanego planowania sieci. Przedmiotowe wnioski ustanawiają również przepisy dotyczące konsumentów i zwiększają bezpieczeństwo dostaw.
- 3) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie wniosku 19 maja 2022 r., a 12 października 2022 r. opinię wydał Europejski Komitet Regionów.
- 4) W Parlamencie Europejskim oboma wnioskami zajmuje się Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE). Sprawozdawcą wyznaczonym w odniesieniu do rozporządzenia jest poseł Jerzy Buzek (PPE, Polska), a w odniesieniu do dyrektywy – poseł Jens Geier (S&D, Niemcy).

II. STAN PRAC

- 1) W lipcu 2022 r. prezydencja czeska rozpoczęła negocjacje w sprawie wniosków na forum Grupy Roboczej ds. Energii. Na podstawie pierwszych wyników tych dyskusji prezydencja przedłożyła 9 września 2022 r. pierwsze zmienione wersje zarówno rozporządzenia, jak i dyrektywy. W oparciu o te pierwsze zmienione wersje prowadzono dalsze dyskusje techniczne na forum Grupy Roboczej ds. Energii.

Przedmiotowe wnioski zostały również omówione na posiedzeniu Rady ds. TTE (energia) 25 października 2022 r. w Luksemburgu, gdzie skupiono się w głównie na kluczowych i newralgicznych elementach, tj. w szczególności na:

- I. ramach czasowych rozwoju rynków wodoru i pionowym rozdziale operatorów sieci wodorowych;
 - II. taryfach transgranicznych w wyspecjalizowanych sieciach wodorowych i na rabatach taryfowych na gazy odnawialne i niskoemisyjne w systemie gazu ziemnego; oraz
 - III. mieszaniu wodoru w sieci gazu ziemnego.
- 2) Ministrowie udzielili prezydencji wskazówek politycznych i określili kierunek dalszych prac. W związku z tym 23 listopada 2022 r. prezydencja zaproponowała kolejne zmienione wersje rozporządzenia i dyrektywy, które omówiono na forum Grupy Roboczej ds. Energii, a następnie na forum Coreperu 7 grudnia 2022 r. Ogólnie rzecz biorąc państwa członkowskie poparły sposób, w jaki debata orientacyjna na forum Rady ds. TTE znalazła odzwierciedlenie w zmienionych po raz drugi wersjach wniosków oraz podniosły kolejne kwestie, które powinny zostać uwzględnione w dalszych pracach nad przedmiotowymi aktami. Kolejne propozycje zmian zawarte w dokumentach 15919/22 i 15920/22 przesłano delegacjom 12 grudnia 2022 r. W zmienionych po raz trzeci tekstach prezydencja uwzględniła wyniki ostatnich dyskusji oraz dokonała szeregu zmian technicznych odzwierciedlających przekazane na piśmie uwagi państw członkowskich i sprostowanie Komisji z 23 listopada 2022 r. (dok. 15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 oraz 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1). Wszystkie delegacje podtrzymują zastrzeżenia weryfikacji lub zastrzeżenia parlamentarne do tekstów i nadal analizują przepisy obu wniosków.

III. GŁÓWNE KWESTIE

1) Główne elementy polityczne, którymi zajmowano się w wyniku posiedzenia Rady ds. Energii 25 października 2022 r.

a) Rozdział pionowy operatorów sieci wodorowych

W początkowych wnioskach Komisji w odniesieniu do rozdziału pionowego operatorów sieci wodorowych w art. 62 dyrektywy przewidziano, że model rozdziału oparty na niezależnym operatorze przesyłu (ITO) wygaśnie do końca 2030 r., a model oparty na niezależnym operatorze systemu (ISO) i model oparty na ITO będą dostępne jedynie dla tych sieci wodorowych, które w momencie wejścia w życie pakietu gazowego należały do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. Wersja REV 3 dyrektywy nie zawiera już daty wygaśnięcia modelu rozdziału opartego na ITO ani nie przewiduje wyraźnej możliwości przeprowadzenia przez Komisję do 2031 r. oceny wykonalności modelu rozdziału opartego na ITO, usunięto też ograniczenie czasowe dla modelu rozdziału opartego na ISO. Model rozdziału własnościowego został utrzymany jako domyślny model rozdziału. Operatorzy sieci wodorowych mogą również korzystać z odstępstw dla istniejących sieci wodorowych i sieci ograniczonych geograficznie (art. 47 i 48 dyrektywy); w trzeciej wersji tekstu uproszczono i ułatwiono stosowanie tych odstępstw.

b) Struktura rynku wodoru i zakończenie etapu przejściowego

Wnioski Komisji przewidywały początkową fazę tworzenia rynków wodoru do 2030 r., po której to dacie obowiązywałyby bardziej szczegółowe przepisy. Aby uwzględnić niepewność związaną z rozwojem wschodzącego rynku wodoru, moment ten przesunięto na [2035] r. Oznacza to między innymi, że wdrożenie regulowanego dostępu stron trzecich do sieci wodorowych (art. 31 dyrektywy), a także nowej struktury rynku wodoru bez opłat za dostęp w punktach połączeń międzysystemowych między państwami członkowskimi (art. 6 rozporządzenia) nastąpi dopiero po zakończeniu etapu przejściowego tj. od dnia 1 stycznia 2036 r.

c) Rabaty taryfowe na gazy odnawialne i niskoemisyjne w systemie gazu ziemnego

W art. 16 rozporządzenia wprowadzono rozróżnienie między rabatami taryfowymi na gazy odnawialne i niskoemisyjne w systemie gazu ziemnego z taryfami, gdzie gazy odnawialne otrzymują rabat taryfowy w wysokości [100 %], a gazy niskoemisyjne rabat w wysokości [75 %]. Wprowadzono wyraźną możliwość podejmowania przez krajowe organy regulacyjne decyzji o zmniejszeniu lub niestosowaniu rabatów w przypadku zatłoczenia z instalacji produkcyjnych i magazynowych, uwzględniając w ten sposób obawy tych państw członkowskich, które mają lub spodziewają się mieć wysoki udział gazów odnawialnych/niskoemisyjnych w koszyku energetycznym, lub które mogą mieć obawy co do potencjalnego wpływu na przepływy transgraniczne. Z wniosku usunięto przepisy dotyczące rabatów taryfowych w punktach wejścia z państw trzecich i punktach wyjścia do państw trzecich.

d) Mieszanie wodoru i jakość gazu

Maksymalny poziom wodoru domieszanego do sieci gazu ziemnego, który operatorzy systemów przesyłowych gazu są zobowiązani akceptować w punktach połączeń międzysystemowych, w stosownych przypadkach zgodnie z procedurą rozstrzygania sporów określoną w art. 19 rozporządzenia, został obniżony z 5% do [2]%. Zmniejszenie tej wartości stanowi odpowiedź na sceptycyzm kilku państw członkowskich co do kwestii mieszania gazu, a jednocześnie nadal zapewnia niezakłócony transgraniczny przepływ gazu. W rozporządzeniu utrzymano zharmonizowane podejście do zarządzania jakością gazu i rozstrzygania sporów, co zostało z zadowoleniem przyjęte przez wiele państw członkowskich.

e) Gazy niskoemisyjne

W dyrektywie wprowadzono nowy artykuł 8a w odpowiedzi na sformułowane na październikowym posiedzeniu Rady ds. Energii apele znacznej liczby państw członkowskich o wyjaśnienie możliwości stosowania przez państwa członkowskie wodoru niskoemisyjnego i paliw niskoemisyjnych z myślą o osiągnięciu celów w zakresie dekarbonizacji. Istnieje jednak również taka sama liczba państw członkowskich, które chcą położyć nacisk na gazy odnawialne.

2) W ramach trzeciej zmiany tekstów wniosków wprowadzono w szczególności następujące zmiany:

- W rozporządzeniu wprowadzono nowy motyw 74a, który przewiduje, że państwa członkowskie – aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw – mogą zdecydować się na podjęcie proporcjonalnych środków w celu tymczasowego ograniczenia składania z góry ofert dotyczących zdolności przez dowolnego pojedynczego użytkownika sieci w punktach wejścia z państw trzecich i w terminalach LNG.
- W art. 20b rozporządzenia, który dotyczy wspólnych specyfikacji dla biometanu, wprowadzono dodatkowe sformułowania, żeby wyjaśnić zakres stosowania tego artykułu.
- Zmieniono art. 54 rozporządzenia, aby uniknąć sytuacji, gdy podmioty będące pionierami uzyskują monopol na opracowywanie zasad rynku wodoru / kodeksów sieci wodorowych w ramach ENNOH; w motywie 56 zaproponowano odpowiednie zmiany w celu dostosowania go do przedmiotowego artykułu.
- W art. 67 (ust. 4, 9 i 11) rozporządzenia dodano bardziej obszerny tekst uwzględniający poprawki przewidziane w dok. 15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1.
- W motywie 70 dyrektywy dodano wyjaśnienie, że przepisy dotyczące rozdziału poziomego zawarte w art. 63 dyrektywy nie oznaczają rozdziału funkcjonalnego, a zatem synergie między operatorami sieci, takie jak współdzielenie usług i struktur zarządzania, mogą zostać w pełni utrzymane.
- Art. 8a dyrektywy dotyczący roli wodoru niskoemisyjnego w wypełnianiu celów w zakresie dekarbonizacji umieszczono w nawiasach kwadratowych, aby umożliwić dalszą dyskusję z myślą o wypracowaniu kompromisu.
- Art. 46 ust. 2 dyrektywy został zmieniony w celu zapewnienia państwom członkowskim swobody w zakresie przypisywania odpowiedzialności za budowę transgranicznych połączeń międzysystemowych wyłącznie określonym operatorom sieci wodorowych.
- Z art. 62 dyrektywy usunięto ograniczenie czasowe dotyczące dostępności dla operatorów sieci wodorowych modelu rozdziału opartego na ISO.
- W art. 80 dyrektywy dokonano modyfikacji w zakresie opisu okoliczności, w których państwa członkowskie, które nie są bezpośrednio połączone z systemem wzajemnie połączonym żadnego innego państwa członkowskiego mogą odstąpić od poszczególnych przepisów dyrektywy.

3) Chociaż poczyniono znaczne postępy, potrzebne są dalsze prace. Z dyskusji, które przeprowadzono podczas prezydencji czeskiej, wynika, że prace te powinny dotyczyć m.in. następujących kwestii:

- dostosowania przepisów dotyczących bezpieczeństwa dostaw w art. 67 przekształconego rozporządzenia do nowych przepisów uzgodnionych w równoległych obszarach prac, w tym do rozporządzenia w sprawie magazynowania gazu (rozporządzenie (UE) 2022/1032) oraz proponowanego rozporządzenia w sprawie zwiększenia solidarności (COM(2022) 549 final) i rozporządzenia w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej (COM/2022/473 final). Trzeba będzie rozważyć, w jakim zakresie i w jaki sposób włączyć nowo uzgodnione prawa i obowiązki do rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu w perspektywie długoterminowej;
- zapewnienia, aby przepisy dotyczące dostępu do sieci gazu ziemnego i przyłączania do nich umożliwiały stopniowe wycofywanie gazu, przy jednoczesnym zagwarantowaniu odpowiedniej ochrony praw konsumentów;
- doprecyzowania art. 14 dyrektywy dotyczącego obywatelskich społeczności energetycznych w celu wyjaśnienia ich roli i powiązań z obywatelskimi społecznościami energetycznymi ustanowionymi dyrektywą 2019/944 i ze społecznościami energetycznymi działającymi w zakresie energii odnawialnej ustanowionymi dyrektywą 2018/2001;
- dalszego doprecyzowania możliwości podejmowania proporcjonalnych środków w celu tymczasowego ograniczenia składania z góry ofert dotyczących zdolności w punktach wejścia z państw trzecich i w terminalach LNG;
- szeroko zakrojonych dyskusji w celu dalszego poszukiwania rozwiązania kwestii roli wodoru niskoemisyjnego w realizacji celów w zakresie dekarbonizacji zgodnie z art. 8a dyrektywy.

IV. PODSUMOWANIE

1) Rada jest proszona o zapoznanie się ze sprawozdaniem z postępów prac przygotowanym przez prezydencję.